

Góry – Literatura – Kultura

Acta Universitatis Wratislaviensis No 3898

Góry – Literatura – Kultura

Tom 12

Pod redakcją
Ewy Grzędy

Wrocław 2018

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego

Rada Naukowa

Justyna Bajda (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Krystyna Heska-Kwaśniewicz (Uniwersytet Śląski, Polska), Krystyna Kossakowska-Jarosz (Uniwersytet Opolski, Polska), Monika Witt (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie, Polska), Dietlind Hüchtker (Leibniz-Institut für Geschichte und Kultur des östlichen Europas, Niemcy), Hana Klinková (Masarykův ústav a Archiv Akademie věd České republiky, Praha, Czechy), Miloš Řezník (Deutsches Historischen Institut Warschau, Niemcy/Polska), Veronika Faktorová (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Czechy)

Komitat Redakcyjny

Ewa Grzęda, redaktor naczelna (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Agnieszka Kuniczuk-Trzciniowicz, sekretarz redakcji (Uniwersytet Warszawski, Polska), Małgorzata Łoboz (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Anna Pigoń (Uniwersytet Wrocławski, Polska)

Redaktorzy językowi

Anna Brzezińska-Winkiel (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Monika Witt (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie, Polska)

Lista stałych recenzentów

Jacek Lyszczyna (Uniwersytet Śląski, Polska), Jacek Kolbuszewski (Uniwersytet Wrocławski, Polska), Stanisław Uliasz (Uniwersytet Rzeszowski, Polska), Lenka Reznikova (Akademie věd České republiky, Czechy), Aleksandra Kmak-Pamirska (Sorbisches Institut/Serbski Institut Bautzen, Niemcy), Marek Stanisław (Uniwersytet Rzeszowski, Polska), Krystyna Syrnicka (Uniwersytet Witolda Wielkiego w Kownie, Litwa)

Na okładce: Bastei (Saska Szwajcaria), fot. Ewa Grzęda; strona tytułowa: Kazimierz Gliński, *Wspomnienie Tatrów. Z marzeń o szarej godzinie*, Warszawa 1891, zbiory prywatne Jacka Kolbuszewskiego; Julian Fałat, *Portret góralki Anny — żony p. Smolki*, pocztówka ze zbiorów Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej.

Książka ukazała się w wyniku współpracy wydawniczej
Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Wrocławskiego
i Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o., Wrocław 2018

ISSN 0239-6661 (AUWr)

ISSN 2084-4107 (GLK)

Nakład: 120 egz.

Publikacja przygotowana w Wydawnictwie Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15

tel.: 71 3752885, e-mail: marketing@uwur.com.pl

Spis treści

Ewa Grzęda, Wstęp **5**

Ewa Grzęda, Introduction **7**

Dział I. Artykuły i rozprawy

Jan Pacholski, Od relacji z wypraw do przewodnika — początki karkonoskich poradników dla podróżnych na przełomie XVIII i XIX wieku / Von Expeditionsberichten zum Führer — die Anfänge der Ratgeber für Riesengebirgereisende an der Jahrhundertwende des 18. zum 19. Jahrhundert **11**

Michael Wedekind, „Was soll der Mensch da oben?“. Vom politischen Nutzen des Bergerlebnisses / „Po co ten człowiek tam na górze?“. O politycznym wykorzystaniu przeżyć górskich **55**

Miloš Řezník, Grenzüberschreitung. „Romantische Reise“ und „Preußentum-Probe“ im Vormärz: Wacław Władiwoj Tomek's Wanderungen im schlesisch-böhmischen Grenzland / Przekroczenie granicy. Romantyczna podróż i próba pruskości w okresie przedmarcowym — Wacława Władiwoja Tomka wędrówki po pograniczu śląsko-czeskim **81**

Jacek Kolbuszewski, Z dziejów tematyki górskiej w literaturze czeskiej. František Palacký i Milota Zdirad Polák **121**

Ewa Grzęda, Romantyczne wędrówki Polaków po Szwajcarii Saskiej **149**

Włodzimierz Toruń, Alpy w twórczości Zygmunta Krasińskiego **177**

Renata Gadamska-Serafin, Michała Andrzejkowicza-Butowta odkrywanie gór Kaukazu **191**

Ewa Kolbuszewska, Cepry w górach. Turystyka masowa w krzywym zwierciadle (do lat siedemdziesiątych XX wieku) **225**

Patrice M. Dabrowski, Wciąż *terra incognita*? Turystyka górska w Karpatach Wschodnich w okresie autonomii galicyjskiej **237**

Jerzy Kapłon, Karpackie Towarzystwo Narciarzy we Lwowie **251**

Małgorzata Łoboz, Błogostawiony widok i architektura pustelni.
Stefana Żeromskiego epizod z dziejów szlaku na Kalatówki **277**

Justyna Bajda, *W naszej letniej stolicy...* Satyra Ludwika Szczepańskiego
na młodopolskich turystów w Tatrach **287**

Katarzyna Tałuć, Górską wędrówką w służbie wychowania „nowego”
człowieka w dwudziestoleciu międzywojennym **303**

Krystyna Heska-Kwaśniewicz, „Góry to naisto najszlachetniejsze dzieło Boże”.
O Złotej wolności Zofii Kossak **321**

Anna Pigoń, Literacka nieśmiertelność sióstr Lidy i Marzeny Skotnicównien **335**

Dorota Heck, Wojciecha Kudyby *Gorce Pana* **351**

Dział II. Noty i notaty

Kai Reinhart, *Incognito* przez kraj przyjaciół. Nielegalni wspinacze z NRD
w Związku Radzieckim **363**

Jacek Kolbuszewski, Potopu świata fale i Mer de Glace. O pewnym sposobie
obrazowania górskiego pejzażu **377**

Magdalena Gołaczyńska, Teatr Nasz w Michałowicach, czyli teatr rodzinny
i wiejski **389**

Agnieszka Kuniczuk-Trzciniowicz, Opis jednej podróży.
W Górach Olbrzymich Stanisława Bełzy **397**

Dział III. Recenzje

Okruchy łemkowskiego świata (Jacek Kolbuszewski) **405**

Rabczańskie opowieści nieznane (Maria Kościelniak) **409**

Jegomość z parafii na końcu świata, czyli pod Giewontem
(Małgorzata Łoboz) **415**

Na każde wezwanie naczelnika (Anna Pigoń) **419**

Na czterech łapach przez Himalaje albo kilka spostrzeżeń o „psich” książkach
Agaty Włodarczyk i Przemka Bucharowicza (Dorota Nowicka) **423**

Indeks nazw osobowych **433**

Spis ilustracji **443**